

VỀ CÔNG TÁC BỒI DƯỠNG NGHIỆP VỤ CHO CÁN BỘ QUẢN LÝ TRƯỜNG TIỂU HỌC TẠI TRUNG TÂM GIÁO DỤC THƯỜNG XUYÊN TỈNH QUẢNG BÌNH

NGUYỄN LAM GIANG*

Ngày nhận bài: 06/10/2016; ngày sửa chữa: 12/10/2016; ngày duyệt đăng: 20/10/2016.

Abstract: Center for Continuing Education plays an important role in improving the quality of education managers of primary schools in Quang Binh province. Based on analysis of education situation at this center, the article proposes solutions to plan and innovate the contents and training methods for education managers with aim to meet requirements of education reform and improve training quality in the context of integration.

Keywords: Training, education managers, management, center for continuing education.

1. Đặt vấn đề

Giáo dục (GD) thế giới đang chuyển từ GD tinh hoa sang GD đại chúng, từ chỉ cung cấp tri thức sang phát triển phẩm chất, năng lực (NL) người học; người học không chỉ hiểu biết được cái gì mà chủ yếu phải làm được cái gì từ sự hiểu biết đó; xây dựng xã hội học tập, quan điểm học suốt đời; học để biết, học để làm, học để chung sống, học để tự khẳng định mình. Để phát triển GD một cách bền vững, cần phải quan tâm đến phát triển nguồn lực con người. Các văn bản chỉ đạo của Đảng, Nhà nước, ngành đã khẳng định mục tiêu, nội dung, giải pháp phát triển GD, trong đó có vấn đề xây dựng, bồi dưỡng (BD), phát triển đội ngũ nhà giáo và cán bộ quản lý giáo dục (CBQLGD) trở thành một vấn đề cấp thiết, quan trọng. Trong sự nghiệp xây dựng, phát triển đội ngũ nhà giáo và CBQLGD ở các địa phương, các trung tâm giáo dục thường xuyên (TTGDTX) cấp tỉnh giữ một vai trò quan trọng, then chốt đối với việc nâng cao chất lượng, hiệu quả của công tác bồi dưỡng đội ngũ CBQLGD, trong đó có cán bộ quản lý (CBQL) trường tiểu học (TH). Đó cũng là nhiệm vụ quan trọng của TTGDTX tỉnh Quảng Bình hiện nay.

2. Để quản lý tốt công tác BD nghiệp vụ cho CBQL trường TH tại TTGDTX, cần chú trọng những vấn đề sau:

- BD là quá trình nâng cao kiến thức, cập nhật hóa kiến thức còn thiếu hoặc đã lạc hậu, bổ túc thêm về nghiệp vụ, củng cố các kỹ năng nghề nghiệp trên cơ sở mặt bằng kiến thức đã được đào tạo trước đó, để nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác. Bản chất của hoạt động BD chính là sự phát triển, đổi mới, là quá trình học suốt đời. Với quan niệm như vậy, công tác BD CBQLGD chính là quá trình bổ sung, phát triển trình độ chuyên môn, NL quản lý, kỹ năng sư phạm và các yếu tố đảm bảo khác để mỗi người hoàn

thành tốt nhiệm vụ, đáp ứng yêu cầu đổi mới GD hiện nay. CBQL trường TH bao gồm hiệu trưởng và phó hiệu trưởng, được quy định cụ thể về nhiệm vụ, quyền hạn theo điều lệ hiện hành.

- Nghiệp vụ quản lý là những kiến thức, kỹ năng, thái độ tạo thành phẩm chất, NL của người cán bộ theo chuẩn quy định, nhằm đáp ứng được yêu cầu quản lý hoạt động của trường TH. Công tác BD nghiệp vụ cho CBQL trường TH ở TTGDTX cấp tỉnh nhằm thực hiện mục tiêu nâng cao NL lãnh đạo, quản lý, đáp ứng chuẩn hiệu trưởng trường TH, thực hiện đổi mới căn bản, toàn diện GD cấp TH. Chương trình BD nghiệp vụ quản lý giáo dục (QLGD) bao gồm kiến thức, kỹ năng cần thiết để thực hiện các công việc quản lý nhân sự, quản lý tài chính, tài sản, quản lý hoạt động dạy học hay đào tạo, quản lý công tác kiểm tra, đánh giá... giúp người học có được các kiến thức, kỹ năng, thái độ tương ứng với yêu cầu thực hiện công việc đó. Yêu cầu của công tác BD nghiệp vụ CBQL trường TH hiện nay nhằm đáp ứng yêu cầu thực hiện nhiệm vụ năm học cấp TH, về đường lối, chính sách phát triển GD và GDTH; yêu cầu về công tác quản lý GDTH do Bộ GD-ĐT quy định theo từng năm học. Nội dung tổ chức công tác BD nghiệp vụ QLGD tại TTGDTX cấp tỉnh, phải bám sát 2 vấn đề về BD kiến thức nghiệp vụ và các kỹ năng QLGD. Ngoài các phương pháp truyền thống, công tác BD nghiệp vụ QLGD cần hết sức coi trọng việc BD NL tự duy độc lập, sáng tạo cho người học. Việc đánh giá kết quả BD nghiệp vụ QLGD cần căn cứ vào các tiêu chí về: phẩm chất (phẩm chất chính trị, tư tưởng, đạo đức nhà giáo); NL (khả năng thực hiện tốt nhiệm vụ được giao); trình độ, nghiệp vụ QLGD (nhà giáo đạt chuẩn giáo viên (GV), lãnh đạo đạt chuẩn hiệu trưởng, nhà quản lý đạt chuẩn quản lý trường học).

* Trung tâm Giáo dục Thường xuyên tỉnh Quảng Bình

- TTGD TX tỉnh Quảng Bình được thành lập từ năm 1997, có chức năng, nhiệm vụ là BD đội ngũ CBQL trường học các cấp (mầm non, TH, trung học cơ sở, trung học phổ thông), BD thường xuyên của ngành, đào tạo và cấp chứng chỉ Tiếng Anh, Tin học trình độ A,B,C, Tiếng Anh theo khung 6 bậc, liên kết với các trường đại học, học viện nhằm phát triển nguồn nhân lực cho tỉnh trên nhiều lĩnh vực KT-XH. Từ khi thành lập cho đến nay, Trung tâm luôn hoàn thành tốt các chức năng nhiệm vụ được giao. Tuy nhiên, với yêu cầu, nhiệm vụ mới, TTGD TX Quảng Bình cần tiếp tục đổi mới tất cả các hoạt động, trong đó có việc tăng cường quản lý hoạt động BD nghiệp vụ QLGD cho CBQL các trường TH trong tỉnh, đáp ứng yêu cầu đổi mới GD.

3. Để góp phần nâng cao chất lượng đội ngũ CBQL, trên cơ sở lí luận về khoa học quản lí và điều kiện thực tiễn của địa phương, TTGD TX tỉnh Quảng Bình cần tiếp tục thực hiện các giải pháp quản lí công tác BD nghiệp vụ cho CBQL trường TH, đáp ứng yêu cầu đổi mới GD.

3.1. Nâng cao chất lượng việc xây dựng kế hoạch BD nghiệp vụ QLGD cho CBQL trường TH ở TTGD TX tỉnh Quảng Bình. Vấn đề xây dựng kế hoạch chi phối đến chất lượng, hiệu quả, hiệu suất của công tác BD đội ngũ CBQL trường TH, nhằm đáp ứng tốt yêu cầu của ngành, của địa bàn. Căn cứ vào chức năng, nhiệm vụ của các phòng, bộ phận, TTGD TX bám sát chủ trương của Sở, khảo sát nhu cầu thực tế GDTH, liên kết với các cơ sở GD để tham mưu, tư vấn cho Sở, cho Phòng xây dựng kế hoạch bồi dưỡng đội ngũ CBQL phù hợp với các đối tượng (cán bộ đương nhiệm, cán bộ quy hoạch, cán bộ thành phố, cán bộ vùng núi, cán bộ trường đạt chuẩn, cán bộ trường chưa đạt chuẩn,...). Trên cơ sở đó, huy động nguồn nhân lực, tài lực, vật lực cho công tác BD, đảm bảo hoạt động của TTGD TX và tạo điều kiện về thời gian cho đối tượng được BD tham gia đầy đủ, có chất lượng. Việc xây dựng kế hoạch phải làm rõ yêu cầu của hoạt động BD nhằm phát triển và trang bị thêm những NL cần thiết, phù hợp; bồi dưỡng kiến thức, kĩ năng cơ bản về quản lí sự thay đổi của trường TH, biết gắn tầm nhìn với hành động, phát huy những giá trị của tổ chức và xã hội, nâng cao chất lượng GD toàn diện, phục vụ sự phát triển KT-XH của đất nước trong thời kì hội nhập. Đồng thời, đáp ứng yêu cầu thực hiện nhiệm vụ phát triển GD cấp TH theo từng thời kì của mỗi địa phương, về quản lí việc thực hiện chương trình, sách giáo khoa, kiến thức GD địa phương; phối hợp với các chương trình, dự án được quy định cụ thể theo từng năm học.

3.2. Căn cứ vào quy định chung, vận dụng vào điều kiện GDTH tỉnh Quảng Bình, cần phát triển, linh hoạt, sáng tạo thực hiện các nội dung BD nghiệp vụ QLGD cho đội ngũ CBQL trường TH trong giai đoạn hiện nay. Đó là: những vấn đề chung về QLGD cấp TH theo yêu cầu đổi mới căn bản, toàn diện GD-ĐT; NL xây dựng và tổ chức thực hiện quy hoạch, kế hoạch phát triển nhà trường; NL quản lí tổ chức bộ máy nhà trường; NL huy động học sinh và tổ chức quản lí lớp học theo yêu cầu đổi mới đối với cấp TH; NL quản lí chương trình GDTH theo yêu cầu đổi mới GD; NL quản lí hoạt động dạy và học, hoạt động GD; NL quản lí tài chính, tài sản; NL quản lí hành chính và thực hiện dân chủ trong trường học; NL phát triển hệ thống thông tin trong trường TH; NL tổ chức kiểm tra, kiểm định chất lượng GD; NL tổ chức phối hợp giữa nhà trường - gia đình - xã hội; NL chuyên môn, nghiệp vụ sư phạm; phát triển NL giao tiếp trong quản lí trường TH; sử dụng các phương pháp khoa học trong quản lí trường học.

BD *phẩm chất* đạo đức, lối sống, thái độ nghề nghiệp CBQL trường TH để nâng cao nhận thức và trách nhiệm của CBQL trường TH về sự phát triển của GD. Trong bối cảnh phát triển của GD thế giới, sự đổi mới của GD trong nước, CBQL trường TH không phải chỉ đạt chuẩn mà phải vượt chuẩn để thực hiện tốt nhiệm vụ, không bị tụt hậu, đào thải trong quá trình phát triển.

Về *kiến thức*, việc BD làm cho CBQL nắm vững chủ trương đổi mới GD phổ thông; nghiệp vụ dạy học theo chuẩn kiến thức, kĩ năng; xây dựng kế hoạch, phân công dạy học khoa học, hợp lí; chỉ đạo đổi mới phương pháp dạy học; kiểm tra, đánh giá hoạt động dạy học; tạo động lực cho GV, học sinh hướng tới văn hóa chất lượng. BD trình độ chuyên môn nghề nghiệp, trình độ, kĩ năng phát triển chương trình, nội dung GDTH, phù hợp với quá trình hội nhập và điều kiện của tỉnh Quảng Bình. Nắm vững chương trình, nội dung GD phổ thông mới từ năm 2018, tiếp cận với các nội dung, mô hình GDTH tiên tiến.

Các *kĩ năng* cần BD cho đội ngũ CBQL bao gồm: kĩ năng lãnh đạo quản lí; kĩ năng phân tích, dự báo; kĩ năng lập kế hoạch, xác định tầm nhìn chiến lược; kĩ năng tổ chức bộ máy và phát triển đội ngũ; kĩ năng quản lí hoạt động GD; kĩ năng quản lí tài chính, tài sản; kĩ năng ứng xử, giao tiếp, xử lí thông tin;... BD kĩ năng nghề nghiệp, cập nhật, nâng cao về NL sư phạm tiên tiến, hiện đại trong GD; trở thành những nhà sư phạm, những tấm gương sáng cho học sinh noi theo. Có NL quản lí, điều hành để tích hợp các hoạt động, nội dung GD nhằm phát triển phẩm chất, NL toàn diện học sinh, đáp ứng nhu cầu của xã hội.

3.3. Đổi mới phương pháp BD, sử dụng, phối hợp các phương pháp đạt tới mức độ thích hợp nhất, tạo nên sự gắn bó trong hoạt động dạy - học, phát huy tính tích cực, chủ động, sáng tạo của học viên. Vận dụng linh hoạt, sáng tạo phương pháp diễn giảng, thảo luận, thực hành chuyên môn, xử lý tình huống GD, tự BD, nghiên cứu,... Thực hiện hài hòa các hình thức BD thường xuyên, tập trung (theo chu kì, theo chuyên đề,...), tự BD, nâng cao trình độ đào tạo (thạc sĩ, tiến sĩ,...). Lựa chọn các hình thức phù hợp với yêu cầu, nội dung BD, địa điểm đặt lớp, thời gian BD, đối tác liên kết,... để tạo điều kiện thuận lợi cho học viên, huy động được nguồn lực, nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác phát triển đội ngũ CBQL trường TH cho tỉnh Quảng Bình. Phương pháp, hình thức BD đội ngũ CBQL trường TH phải dựa trên cơ sở khoa học của phương pháp GD theo hướng phát huy tính tích cực, chủ động, sáng tạo của người học. Căn cứ vào đối tượng và điều kiện cụ thể, có thể sử dụng linh hoạt và kết hợp phương pháp, hình thức BD để nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác, thực hiện được mục tiêu BD, phù hợp với điều kiện KT-XH của tỉnh Quảng Bình.

3.4. Đổi mới công tác tổng kết, kiểm tra, đánh giá hoạt động BD đội ngũ CBQL trường TH. Thiết kế, xây dựng các tiêu chí đánh giá, tổ chức đánh giá kết quả BD thông qua bài kiểm tra, bài tập nghiên cứu hoặc viết thu hoạch, báo cáo chuyên đề,... và xếp loại (đạt yêu cầu và không đạt yêu cầu). Đánh giá kết quả BD đội ngũ CBQL trường TH phải hệ thống, toàn diện dựa trên những yêu cầu cơ bản của chuẩn nghề nghiệp, tiêu chí CBQL, yêu cầu của môi trường, địa bàn, điều kiện cụ thể của trường TH. Đối với CBQL trường TH, chuẩn nghề nghiệp, NL quản lí cần được vận dụng phù hợp theo đối tượng, địa bàn của tỉnh Quảng Bình. Thông qua đánh giá công tác BD để tạo động lực cho CBQL trường TH phấn đấu, tránh hiện tượng hòa cả làng, thỏa mãn, không cầu tiến bộ. Đề xuất với các cơ quan quản lí sử dụng kết quả BD đội ngũ CBQL trường TH làm tiêu chí thi đua - khen thưởng, đánh giá nâng ngạch, luân chuyển, đề bạt, xếp loại CBQL theo Chuẩn hiệu trưởng và thực hiện các chế độ chính sách khác đối với CBQL trường TH.

3.5. Đảm bảo các điều kiện, tăng cường phối hợp liên kết BD nghiệp vụ QLGD cho CBQL trường TH. Đảm bảo các điều kiện để hoạt động BD đội ngũ CBQL trường TH, như: thời gian, địa điểm, cơ sở vật chất, trang thiết bị, kinh phí, nơi thực hành, thực tế,... Xây dựng môi trường làm việc lành mạnh, tạo động lực cho CBQL trường TH tích cực tham gia công tác BD, phấn đấu nâng cao trình độ chuyên môn, kĩ năng sư

phạm, trách nhiệm nghề nghiệp để đáp ứng tốt nhất yêu cầu đổi mới GD. Tăng cường đầu tư cơ sở vật chất, thiết bị GD phục vụ cho hoạt động của Trung tâm và công tác BD đội ngũ CBQL trường TH. Phát huy công tác xã hội hóa GD, huy động hợp lí các nguồn lực để nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác BD đội ngũ CBQL trường TH. Có cơ chế, chính sách hỗ trợ trong việc phát triển, thu hút chuyên gia và các nguồn lực phục vụ công tác BD đội ngũ CBQL trường TH. Xin ý kiến chỉ đạo để liên kết, phối hợp giữa TTGDĐT tỉnh Quảng Bình với các cơ sở GD đại học, cơ quan nghiên cứu, các chuyên gia GD để tổ chức các khóa học, các chuyên đề BD đội ngũ CBQL trường TH. Tài liệu bồi dưỡng do các cơ sở GD thực hiện nhiệm vụ BD biên soạn hoặc có thể tự khai thác, sử dụng các tài liệu phù hợp khác; phát huy lợi thế của công nghệ thông tin, sử dụng các phần mềm, các trang điện tử,... hữu ích cho công tác BD.

4. Kết luận

Đáp ứng yêu cầu đổi mới GD, thực hiện mục tiêu “nâng cao dân trí, phát triển nguồn lực, BD nhân tài”, góp phần phát triển KT-XH của tỉnh Quảng Bình, đội ngũ CBQL trường TH phải thường xuyên đổi mới tư duy, nâng cao trình độ, linh hoạt, sáng tạo thực hiện chủ trương, chính sách về quản lí trường học. Cần tạo điều kiện cho TTGDĐT phát huy tiềm năng sáng tạo trong quá trình BD; phát triển chương trình, nội dung BD, kết hợp các hình thức, phương pháp BD có tính hiệu quả, khả thi. Vì vậy, TTGDĐT tỉnh Quảng Bình tiếp tục đổi mới toàn diện công tác BD về chương trình, nội dung, phương pháp, đánh giá công tác BD, huy động nguồn lực trong việc nâng cao chất lượng đội ngũ CBQL trường TH, đáp ứng yêu cầu đổi mới, phù hợp với xu thế phát triển GD trong thời kì hội nhập. □

Tài liệu tham khảo

- [1] Bộ GD-ĐT (2007). *Quy chế số 01/2007/QĐ-BGDĐT về tổ chức và hoạt động của trung tâm giáo dục thường xuyên*.
- [2] Bộ GD-ĐT (2012). *Điều lệ trường tiểu học*.
- [3] Bộ GD-ĐT (2015). *Thông tư số 26/2015/TT-BGDĐT, ngày 30/10/2015 về việc ban hành chương trình bồi dưỡng thường xuyên cán bộ quản lí trường tiểu học*.
- [4] Phạm Viết Nhụ (2011). *Tài liệu tập huấn triển khai Chuẩn hiệu trưởng trường tiểu học*. NXB Giáo dục Việt Nam.
- [5] Nguyễn Vinh Hiển (2015). *Đào tạo phát triển nguồn nhân lực giáo dục tiểu học đáp ứng công cuộc đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo*. Tạp chí Giáo dục, số 365, tr 1-4.